

A VÍZSZOLGÁLTATÁSOKHOZ KÖTŐDŐ INFRASTRUKTÚRA KIÉPÍTÉSÉNEK TÁMOGATÁSA

Összefoglalta: NAGY ZSOLT¹

1. Bevezetés

A közműlétesítmény hálózat közvetlenül szükséges a vízszolgáltatások ellátásához, melyet aligha lehet elkülönítetten kezelni a felhasználói irányú szolgáltatásoktól. Így például a vezetékhálózatok modernizációja és bővítése, az üzemi és lakossági szennyvíztisztító berendezések létesítése mind összefügg a végfelhasználóknak nyújtott gazdasági szolgáltatásokkal. Az ellenérték fejében nyújtott vízszolgáltatások (pl. ivóvízellátás vagy szennyvízelvezetés) kétségtelenül gazdasági tevékenységnek minősülnek, ezért a Leipzig/Halle ítélet alapján a piaci szolgáltatások nyújtásához szükséges infrastruktúra állami finanszírozása is állami támogatást foglalhat magában.

2. Mentésülés az állami támogatási szabályok hatálya alól

A vízszolgáltatások tekintetében a kedvezményezett az infrastrukturális beruházáshoz kapott állami (önkormányzati) finanszírozás esetén az alábbi esetekben mentesülhet az állami támogatási szabályok alkalmazása alól:

¹ Nagy Zsolt a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Támogatásokat Vizsgáló Irodájának munkatársa. A cikkben megjelenő vélemény nem tekinthető a TVI hivatalos álláspontjának.

2.1. Versenyre és a kereskedelemre gyakorolt hatás hiánya – Nyitott-e a piac a verseny számára (pl. kizárólagos jogok), továbbá a kedvezményezett kifejtheti-e tevékenységét más térségben, illetve valamely egyéb szolgáltatás vagy termék piacán?

Amennyiben az uniós illetve a tagállami szabályozás, vagy a piaci fejlemények következtében a piac a verseny számára nyitott, azaz a vállalkozások között verseny van, vagy lehetne, a közfinanszírozás torzíthatja a versenyt, ezért az állami támogatási szabályokat feltehetően alkalmazni kell. Az EUMSZ. 107. cikkének ezen feltételének fennállását az Európai Bizottság általában vélelmezi, ellenkezőjét a tagállamnak kell bizonyítania.

Egy projekt mentesül az állami támogatási szabályok alkalmazása alól, ha mindennemű verseny elől elzárt piacon valósul meg. A támogatás értékelése az érintett tagállam nemzeti, regionális és helyi szabályaitól függ.

Nem torzíttja a versenyt, ha a kedvezményezett kizárólagos joggal rendelkezik a helyi vízszolgáltatások piacán, de nem fejt, és nem fejthet ki tevékenységet olyan szolgáltatások (pl. hulladék, energia) piacán, vagy földrajzi területen, amely a verseny számára nyitva áll. Ha a kedvezményezett más piacokon is tevékenykedik, elkülönített könyvelés szükséges a lehetséges keresztfinanszírozások ellenőrzésére.

Az Európai Bizottság a Gelderland-ügyben² úgy ítélte meg, hogy a zárt holland piacon kizárólag ivóvizet szolgáltató helyi közintézményi vállalkozások támogatása nincs hatással a tagállamok közötti kereskedelemre és a versenyre. Annak ellenére, hogy a támogatás nyitva állt más kedvezményezettek előtt is, és a nyílt piacú ipari víz vonatkozásában is igényelhető volt, megerősítette a fenti álláspontját.

A Grey Water Circuits³ ügyben a Bizottság olyan beruházási támogatást elemzett, melyet önkormányzati társulásoknak nyújtottak tisztított vizet, ún. „szürke vizet” előállító szennyvíz-tisztító művek és elosztó hálózatok üzemeltetésére. Habár a helyi piacok nem voltak a versenynek alárendelve, a fenti társulások elvben vállalkozásnak minősültek, és elméletileg kifejthették volna tevékenységüket más tagállamban is, így a támogatás állami támogatásnak minősült.

² N 588/2006 Hollandia – Létfontosságú támogatás Gelderland részére, 2007.04.04.

³ N 443/2003Belgium – Grey Water circuits-ügy, 2004.06.02

2.2. *Nem gazdasági tevékenység – A tervezett infrastruktúra és a kedvezményezett tevékenysége piaci szolgáltatáshoz kapcsolódik?*

Azon infrastruktúra támogatása, amelyet olyan kedvezményezett birtokol és üzemeltet, amely egyetlen piacon sem fejt ki tevékenységet, nem minősül állami támogatásnak, mivel a kedvezményezett nem minősül gazdasági tevékenységet végző vállalkozásnak.

Mindez olyan infrastruktúrára vonatkozik, amely elkülönül attól a piactól, amely különböző területeket szolgáló hidrológiai vízgyűjtő bevonásával biztosít vízszolgáltatást. A jelenlegi esetjog azt tükrözi, hogy az ilyen infrastruktúrákat általában közintézmények, nonprofit szervezetek üzemeltetik (pl. sótalanító üzemek, árvízvédelmi létesítmények). Ezek nem gazdasági tevékenységhez tartozó, állami feladattal kapcsolatos, általános infrastruktúrának tekinthetők.

2.3. *Gazdasági előny hiánya – Közszolgáltatás – Az infrastruktúra üzemeltetésével a szolgáltatót, mint közszolgáltatás ellátóját bízták meg?*

Abban az esetben, ha az ellentételezés nem haladja meg a szolgáltatás nyújtásának nettó költségeit, továbbá az ésszerű profit és a közszolgáltatás közbeszerzési eljárás keretében került meghatározásra, vagy az ellentételezés nem haladja meg azt a mértéket, amit egy hatékony vállalkozás igényel, az állami támogatás feltételei nem állnak fenn az üzemeltető esetén. Amennyiben tehát az Európai Bíróság által az Altmark-ügyben hozott ítéletében⁴ meghatározott feltételek maradéktalanul teljesülnek, a közszolgáltatásért járó ellentételezés formájában nyújtott támogatás nem tartalmaz uniós értelemben vett állami támogatást.

⁴ Lásd a C-280/00 sz. *Altmark Trans GmbH és Regierungspräsidium Magdeburg kontra Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* („Altmark”) ügyben hozott ítéletet (EBHT 2003., I-7747. o.).

2.4. Gazdasági előny hiánya – Piaci befektető elve – Ha a kedvezményezett gazdasági tevékenységet végez és a piac a verseny szempontjából nyitott, a beruházás életképes-e piaci körülmények között?

Ha egy magánbefektető hasonló határidők és feltételek mellett szintén biztosítaná a projekt finanszírozását, az állami támogatás feltételei nem állnak fenn. Ezt tükrözheti valamely közintézmény és magánüzemeltető jelentős társberuházása és/vagy külső szakértők által is jóváhagyott részletes üzleti terv, amely bizonyítja, hogy a beruházás a befektetőnek elegendő megtérülési rátát biztosít, így a megtérülés alapján, hasonló projekt esetén egy piaci magánbefektető is hasonlóképpen járt volna el.

3. Összeegyeztethető támogatások

A lehetséges állami támogatás az uniós szabályokkal automatikusan összeegyeztethető, és mentesül a bejelentési kötelezettség alól:

A vízellátási infrastruktúra létrehozására az általános csoportmentességi rendelet⁵ 4. szakasz 18. cikke alapján a közösségi környezetvédelmi szabványok túlteljesítését, illetve közösségi szabványok hiányában a környezetvédelem szintjének emelését lehetővé tevő beruházási támogatás nyújtható 35 %-os támogatási intenzitással, mely kisvállalkozások esetén 20, középvállalkozások esetén pedig 10 %-kal növelhető.

A háztartásoknak és vállalkozásoknak nyújtott egyetemes szolgáltatások ellátására közszolgáltatásként is adható megbízási támogatás. Ha a közszolgáltatás ellentételezése a megbízási teljes időtartamának éves átlagában a 15 millió eurót nem haladja meg, a támogatásra a 2012/21/EU bizottsági határozatot⁶ kell alkalmazni.

⁵ A Szerződés 87. és 88. cikke alkalmazásában a támogatások bizonyos fajtáinak a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról szóló 2008. augusztus 6-i 800/2008/EK bizottsági rendelet (HL L 214/3., 2008.8.9.).

⁶ Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló 2012/21/EU bizottsági határozat (HL L 7., 2012.1.11., 3-10. o.).